

Clerais : poesias

Autor(en): **Peer, Andri**

Objektyp: **Article**

Zeitschrift: **Annalas da la Societad Retorumantscha**

Band (Jahr): **76 (1963)**

PDF erstellt am: **06.08.2024**

Persistenter Link: <https://doi.org/10.5169/seals-226425>

Nutzungsbedingungen

Die ETH-Bibliothek ist Anbieterin der digitalisierten Zeitschriften. Sie besitzt keine Urheberrechte an den Inhalten der Zeitschriften. Die Rechte liegen in der Regel bei den Herausgebern.

Die auf der Plattform e-periodica veröffentlichten Dokumente stehen für nicht-kommerzielle Zwecke in Lehre und Forschung sowie für die private Nutzung frei zur Verfügung. Einzelne Dateien oder Ausdrucke aus diesem Angebot können zusammen mit diesen Nutzungsbedingungen und den korrekten Herkunftsbezeichnungen weitergegeben werden.

Das Veröffentlichen von Bildern in Print- und Online-Publikationen ist nur mit vorheriger Genehmigung der Rechteinhaber erlaubt. Die systematische Speicherung von Teilen des elektronischen Angebots auf anderen Servern bedarf ebenfalls des schriftlichen Einverständnisses der Rechteinhaber.

Haftungsausschluss

Alle Angaben erfolgen ohne Gewähr für Vollständigkeit oder Richtigkeit. Es wird keine Haftung übernommen für Schäden durch die Verwendung von Informationen aus diesem Online-Angebot oder durch das Fehlen von Informationen. Dies gilt auch für Inhalte Dritter, die über dieses Angebot zugänglich sind.

CLERAIS

Poesias da Andri Peer

AURORA

Ultimas stailas
briclan
sblachas,
fügia
lönch palaisa.

Da l'oriaint
tend'la fingià
sia daita —
cotschnur
da giuvintschella
mâ visa.

Si'ala sfüma
ant ch'ella'ns tocca.
Sur la chadaina
s'inflomma
la prüma rouda
dal char.

Il di
schlada la bratscha
e bütta sa rait
da sbrinzlas.

PRÜMAVAIRA DINDETTA

Il tschareschèr in si' anguoscha
nun ha vuglù spettar
e'ls salschs dan inavant il verd
lung ils auals.

Il god inventa davoman
sumbrivas e cloms.
Eu schloccai las mastrinas
a meis chavagl —
el fa dal truoi ün tambur,
üna chanzun chi'm cumpogna.

GRAVUR ALLEMANA

Tschêl sura da temporal,
collinas in fodas,
conturbladas
da lung spettar.

Quia la madüranza
tschima dascus.
Daintadüra da las chasas
sün andschivas verdas.
L'ögl stanguel dal sulai
s'najainta in tschendra.

STRADUN

Üna plövgia eterna
stanglainta ils rövens.
Pro'l segnal cotschen ferma ün camiun,
tor nair illa plövgia.
La cità davovart
ais tagliad' our da chartun
e'l god sfuondra sia resgia
aint ils vantrigls da las nüvlas.

DUMENGIA SÜL PAJAIS

Ün orgel da man
chi largia il scuffel,
il dschem d'üna genna
ed ün rafüdar da sains.
Il sulai savura da ziplas
e'l vent ha peis da puolvra.

Il culaischem ais pardert
fingià d'üna pezza,
ils giodens süan largià.

Our'in vamporta tschaintan ils vegls
e fouran cul bastun illa glera,
tendan lur fatschas spassidas
sü vers la glüm.

Üerlidas da tromba
as slavezzan
sülla chantunada,
s-charpan il quaid da l'ura.
Aint in üert d'ustaria
ramplunan maisas.
Ils tuns da schluppet dan giaischiadas
sur il gran madür.

ILLA CHAVA

La chava ha tschigls da pissun,
auagliöls da la plövgia
e costas tagliaintas.
Las peidras fan cheus ruduonds,
salaschada dal temp,
flà invaidri da l'istorgia.

Plansieu il flüm ha miss in salv
sia dustrida.

Il god plaja la chava
in üna charezza plusa
da sumbrivas e rascha.

Spuolvradas suot ils peis
da meis chavagl,
el schlusa lom illa grava.
Ils cribels chantan cavia
suot pivatellas da glera.

UCHOVER VALLESAN

L'utuon respira üna puolvra d'argient
e vain giò dal fil cun barüdas da larsch.
Ils petschs radunats stendan lur s-chür,
prümarans tavellan cun boccas da lain.
Il god zoppa sbrinzlas e tschübels d'utschè
in seis pulmuns da müs-chel e rascha.

D'üna spuonda a tschella as splajan sindals.
La val as blauainta vieplü'n oura
cun culissas d'impromischiun transparainta.
Las chasas sun peschs cun s-chaglias da crap
chi stan a gramüsch illa rait dal sulai.
Sur la prada cupidán las püttsas d'füm.

Las muntognas chantan in ün rudè
e's dan il man cun closa stendschüda
e tacals da glüm süllas massellas.
La stad as badainta amo üna jada
illa pizza, illa bos-cha, illas chasas, i'ls cours.

ALPINA

I

Il sinus rumura
sur ils spejels d'aua.
Ûn vout da glüm
teгна ourdglioter las spuondas.
La föglia as lascha
sfögliar dal vent.
L'aua va e tuorna
sainza persvader il grip.
Il god doza la craista.

II

Il lai ha peis da plom
e müda culur
cur cha'l vent müda tactica.
Ils dschembers vivan da temps
ünsacura flurits,
tendan lur früts in mans d'offerta.
Il sulai arda intschains
da vaider;
il di ha urs tagliaints.

CUMÜN LUCAN

Il büttel d'üna chanzun
s'ha dirvi d'alch varts.
La duonna illa fanestra
ha ün'ögliada da sfinx.

Ils uffants fan illa saira
ün sgrafit d'allegria.
La lintern'as sustainta cun tschübels
d'utschè mez mür.

Suot la morsa d'atschal
sbraja il lain.
La temma e la suldüm
van a bratschettas
sü per via e giò.

L'asetet trapligna nanpro
cun müts tamburs sülla rain.

PLEDS PER GUITARRA

Flamenco —

Mans mans mans
stendan sur il taschair
l'arch San Martin,
spectrum tardiv.
Our dal taschair
la chanzun sflomgiaja.

Seguidilla —

Üna saidla d'aua sagliainta
raquinta l'albur sainza temp,
fil da vusch chi's perda
aint illa not.

Habanera —

L'orandschèr s'invlüda
illa savur taisa dal früt
e davant il flüm patern
cruschan las gilgias lur sabels.

Saeta —

Pluschignar da perlas
tras mans da sot,
e coragls.

La terra trembla
suot chavalgiadas.

Di adieu —

il sang ais amar da suldüms.

MIA ORMA AS SCHLADA . . .

Mi'orma as schlada, ün temporal,
god nair sur collinas via.
Bod grutschimada ragisch dolurusa,
bod suolva riva d'sablun.
Ingio chatscharà' la amo sias leuas?
Ingio crodaran sas aguoglias spassidas?
Ed in che batschigl da silenzi
s'balcharà il sbriun da si'impazienza?

Las peidras in cuvels dascus
s'inchantan cun straglüschildas,
ed il chavüerg da las auas
ais ün viadi plain blauas scuviertas.
Larma chi rumpa sün vaider,
o povra ormetta uschè expansibla,
tendüda, tendüda
vers las bes-chas da tschêl.

Vegetaziun imprevisa
da stailas in dalöntschezza.
Chi vezzarà tias fluors in lur nozza
a s' dervir ardaintas e bellas
grusaidas d'impissamaint?

Chi 's vain a bütschar,
gilgias e rösas püras,
e chi 's vain a liar,
lianas da voluptà?

Chi chattarà la flomma
vi da sa taimpra
quel di da l'ultima fluraschun
e chi la bocca da cristal
ingio cha tuottas culuors
as fuondan in d'üna?

UNIUN TENDÜDA

Sia ögliada da bes-cha
chi voul giovar.
Sön verda in pasantina
sur la langur chi sguaita
uondagionta praja,
movimaints s'inscuntran fügind.

O amur amara
da mandla e crap da fö,
mar da chavlüra,
odurus svanimaint.
Tia vusch —
invlüdanza preschainta.
Ils mans sun ventagls
chi nu rinfrais-chan.

SÜL FAR NOT

Mia poesia ais ün disegn
our da sömme e vöd,
üna fanestra averta da not,
üna chombra abandonada.

Il s-chür vain nanpro cun pass
chi san la via.
Aint il spejel chi sta per murir
surria sblach ün ögl staili —
il Chatschader Grond.

S-CHÜR TRANSPARAINT

Eu vez tia fatscha suot aua;
minchatant am schmütschast
ed eu nu sa
schi'd ais dal tramagl da las uondas
o perquai cha tü riast —
Ils salschs a l'ur da l'aual
dan sgrischidas d'argient.

AHASVER

Eu sun dapertuot ün eister
ingio ch'eu met il pè,
ün tschiainder maladeister
chi gira seis aiver rudè.

Bainbod il verd am travuonda
cun trembel e savü,
be üna vusch dumonda:
chi d'eirast tü?

FNADA

Quists vers per tai,
siats sül prà da mia impazienza
e las fluors da teis ögls aint'ill erba bletscha,
glüschaintas, tristas e surriaintas.

Eu tschunc cun ma fotsch in ramanadas
tuot quai chi'm collia cun quaist terrain.
Suot ün sulai da fier cotschen fö
sun eu il chanvà inclinà vers tai
cun tuot mias erbas da süj amo chod
e spias madüras sün mincha fastüj.

AMIANZA

Glüschur quaida illa not,
staila chi nu müda seis gir —
amianza.

Bös-ch chi porta früts
plain nudrimaint.
Culomb our da strasora
cun buna nouva.

Man pardert minch'ura
da surleivgiar, tour spraisa,
da glischar fodas;
claudast ün di ils balcuns
da mia praschun glüminusa.

Amianza,
flüm d'aua seraina,
nada da grip e da glatsch.
Glüm, dalöntschi illa not
chi guida il pass intschert
tras il spessom dal Destin.

Chastè chi derva dindet
sias fanestras d'amur.

Vut da vigur siderala
chi algua tuottas chadainas.
Nom cler in ün tschêl
s-chür d'insainas.

MAMMA

Tü est cun mai
sco l'ajer chi'm plaja,
sco'l vent chi chanta sur mai via,
sco la glüm dal sulai aint illa bos-cha,
povra mammetta maigra e sblacha
giò'n tia fossa,
staisa dasper il mür d'baselgia,
cun teis nas güz e tias fodas intuorn la bocca,
cun teis frunt ot e teis
chars ögls trists
suot las palperas da sang,
cun teis mans da lavur
chi han salvà il spiert
ed il surrier
immez il greiv:
mans ch'eu bütsch amo illa mort
ant chi sflurischan,
travus da la terra naira.

CUMPAGNIA

Mia figlia Seraina
scriblotta d'asper mai
in pè cunter l'assa
da la scrivania
e disegna alch verd e blau,
muantond seis cheuïn
pro mincha tratta.

Minchatant sfrusch'la il cundun
nan cunter meis
e's pozza dal tuot in meis flanc
chi l'ha genuida
ün di da stad avant ons.

Eu saint seis profil da sömmi
aint il ur sumbrivaint da meis ögl
e pass cun man absaint
tras sia chavlüra,
sco ün vent in früjas da sejel.

A MIA FIGLIA

Tü banadida figlina,
regal minchadi renovà,
tü peschin char da meis lai,
am noudast lingias da spranza.

Sün teis lefs da grusaida
ha il Segner plantà ils plets,
prüjs da prümavaira
chi ninan cul vent da gün,
schi bütscha'm chara bockina.

Immezza stà est rivada,
portast, stailina, cun tai
tuot quel sulai,
e s-chodast il grisch november
cun tia bratschina d'valü
chi'm brancla closezzas.

Teis rier sdaisa in mai
ün tschêl sco in cudeschs da pops
cun bes-chas glischas e plusas
chi san tavellar cun tai
e cugnuoschan ils truois da teis sömmi.

SCHLITRADA

D'uffant
sentiv'eu l'odur da naiv
sül far not,
e schlitras cun rols
sunagliaivan tras il sbischöz
cun mattas riaintas
e schlops da giaischla.

Las stailas sgrizchivan,
stilets in dajas da vaider.
Il trot amüti dals chavals,
rols . . . rols . . . tras il god
e'ls auals chantaivan
ad ün chantar
suot ils orgels da glatsch.

VERSIUNS

Poesias furlanas da Novella Cantarutti

Misdì sul sagrât

MEZDI SÛN SUNTERI

La terra chi fûma
sûn sunteri
intuorn mezdi.
E filappas stiglias
da vent
as disfan
tanter las fossas.
Ûna lodola
s'alvainta,
urazchun
vers il sulai.
E'ls morts
tilla cumpognan.

Fueis

FÖGLIAS

Briclöz sparpaglià
da föglias d'or
cha la quaida glüm
da settember
ha sternü
illas alleas.
Dadaint
üna fadia,
sco da pais chi squitschan,
as solva.
E la vita as schlia
sclerida,
üna föglia
süllas vias da settember.

A l'è un crot

QUAI ES ÜNA RANA

Quai es üna rana
chi craida
adüna süll'istessa corda.
Eu taidl.
Üna glüm
rechama
ün sgrisich d'aua inchantà.
La said da verer
s'palainta
aint ils ögls
sco üna rösa
sül far saira.

Ceresârs

TSCHARESCHÈRS

Dalöntsch
ün cortegi da stailas
s'padima
davo üna cuverta
da s-chürdüm.
Tras l'ajer lomgià
flada
il savurabain
dals tschareschèrs.

Poesias da Dino Virgili

Lûs e scûr

CLER E S-CHÜR

Striblas fûgitivas da glüna sblacha,
najantadas dalöntschi illa not dals uclans . . .
Tü, e quell'albur da la cligna illa cuort.
La glüna tuot ümida sün tia fatscha:
tü vaivast glüm e not in teis ögls chars.

Il tablà paus'amo suot il standschen
e las pütts sblachas as perdan
in quellas faschas da sumbriva e rasdiv
cun laint il sulai stüz da Domisonchs . . .
Suletta, quell'albur da cligna illa cuort . . .

Vîf e mûr

TANTER VITA E MORT

O veglia battiada d'aua soncha
as trai la liadüra sur ils ögls
a stüder quellas sbrinzlas da giuventüm!
Il mai verdagia fingià pro la bavuercha
là visom il bain,
e stumpla la genna da l'üert,
uffants chantan illa cuort glüschaina . . .
As trai la liadüra sur ils ögls,
nu pensarai a la prümavaira
cha'l cour as doula da murir! . . .

Di bessoj

SULETS

E gnanc'üna chanzun in quel ir sainza posa
cur cha la sumbriva schlenguaiva suot las roudas
e'm chaminaiva a pêr sco ün ami . . .
gnanc'ün chant lagiò pro las früjas da San Peider,
cul sulai plachà aint il chomp avert
o arond la terra viva be culs mans . . .

Nus eschan Friûl avant tuot tschai! . . .

Chi cloma? Il sang batta sco üna fringuella . . .
Mamma, nu cridar, lascha ch'eu giaja;
tü bap, spetta ün pa sül glim da l'üsch;
ta dun ün bütsch sco quella prüma jada,
mia chara, suot la lobgia dal curtin . . .
Larmas e sumbrivas da taschair aint ils ögls . . .

Poesias da Aurelio Cantoni

Strade viarte

VIA AVERTA

Via alba
averta lagiò
sül Tiliment glüschaint!
I riva be il sun
dals sains
sur la glera, pro l'Ave, cul vent.

E Gemona branclà cunter la costa
in sas glüms cur chi fa not
ed in stailas vivas da duos tschêls.

E mattas chi stan our'in vampoporta
e spettan novas da lur marus its davent,
e'l Tiliment d'argient sbrinzlaja
quaidin . . . quaidin sur la glera
chi' doda be il vent culs sains da l'Ave.

Il Crist di len

IL CRISTUS DA LAIN

Da lain
süls ots
qua sü.
In nots d'instà
croudán quia d'intuorn las stailas
e la daman
albas e bellas
las clegiane.

Da lain
qua sü
in muntogna.
Segner in crusch, eu't guard
tü est trid, maltrattà;
mo eu't rouv:
sainza tai invan
giaina inavant.

Tü est da lain, Segner,
mo sülla muntogna,
aint il vent chi sofla e üerla,
o illa naiv chi couvra tuot,
o aint il crap dür e fraid e glisch,
tü, e be tü dast tröv,
Segner,
sün ta crusch da lain,
tü, be tü,
sulet
qua sü.

Lis zuculis te ploë

ILS CUOSPS AINT ILLA PLÖVGIA

Ils cuosps da Nene sun davant porta
e Nene nun ais plü: l'ais morta!
Tü bap est giò'n ui pozzà sülla triainza;
nan da bavuorcha ün tschübel dad utschellas,
üna cullana da duonnas tras cumün
intant chi voul gnir s-chür.

E lura nu's doda plü santur

I crouda ün quadrel, ün cloc aint il curtin,
ventatsch dandet, nus eschan bain in marz!

Il tschêl s'barluna, ün puorlvrun s'alvainta,
i tuna, e davo ün temporal as srainta,
la bos-ch'as stordscha e dschema sco our d'sen,
e lura ploua dadour porta,
plou'aint ils cuosps da Nene chi'd ais morta.

Poesias da Rainer Brambach

Holzfällerschenke

USTARIA DALS TAGLIALAINAS

Lingiada d'butiglias in ustaria,
ils homens imballats sco uorsuns,
bancs da pin cun aint tappas,
e la pigna da mioula chanta.

Püppas cuortas, resgüm giò mez quai,
cun flachs nairs da las tschiccas —
Saint 'il largià vi da gamaschas,
tocca il pan aint illa buscha.

Vè nan pro'l fö, taidla il vegl
chi quinta la trabla dal charbuner,
tü vezzast la runa, figüras da füm
ed aint il lain üna fatscha da rascha.

Trablas, füm da rascha, chant da l'inviern
e la chargia da la suldüm
portast cun tai tras il clerai,
sorbantà, aiver da god, culla naiv chi't zuoglia.

Wirf eine Münze auf

BÜTTA ÜNA MUNAIDA

Quel cling da metal,
chi düra aint ill'uraglia, üna secunda,
porta furtüna o disfurtüna
o ni ün ni tschel.

Forsa ch'ün tal doz'il magöl
e discuorra da tai,
sainza «mas» e «schas» —

Per mez il god aint
o davo il clerai?
Antenna e pin sun vaschins.
Decida't, i vain s-chür.

Scha tü nun est sgür, bütt'il rap.
Teista o cifra,
che tschernast?

Licht im August

GLÜM D'AVUOST

Cur cha'l di cuva gravur,
schi guarda il crap in sai sves.
Muond müt. Il pairer
perchüra meis üert, erba e vin.

La spinatscha am voul bain
ingio cha'l sulai ais i adieu.
Zierchel crescha per am zoppar —
lindornas cotschnas tiran plan
ün ümid rinch intuorn mai.

Schulhof

PLAZZA DA SCOULA

Glivrà il gö da la pausa,
la ball'invlüdad'in ün chass
e la piazza quieta, sco schi's dudiss
riöz aint illa romma
dals chastogners
a svolazzar sco utschels.

Amo sun geranis sün banc fanestra,
mo schmarits dalönch innan
cour e scrittüra, noms d'üna jà,
sgraflignats cun ün vaider
sülla liadüra dal mür.

Der Baum

IL BÖS-CH

Daspö ch'eu n'ha mia baita
oura coura pro'ls üerts,
crescha ün bös-ch our dal schler
tras fuonds e chombrins.
La föglia penda sco binderas
our per mincha fanestra.
Sia tschima sbaluonzia
sur il tet gris ch da müs-chel.

Eu stün tranquil illa fruonzla,
giò'n curtin schmarschescha la taglioula,
aint in cligna fa la reisgia ruina.
Ils vaschins lascha pür chi tavellan:
Sia chasa ais bain sco nossas,
che é'l uschè leid quel svanecal —
Tadlai, el chant'a bunura, discuorra
e ria cur chi vain s-chür.
Il bös-ch cresch'ad ün crescher.

März in Basel

MARZ A BASILEA

Cha'l marz parderscha quai ch'el vögliä,
perinclets sun ils üerts da flurir.
Nu tartagnar, bütt'aint il vent
la tschendra vanzada da l'inviern.

Quel chi ha pers sia manetscha
aint illa naiv, lascha chi tuna.
Quel chi tuorna maschrà
vers daman, sunond il piffer,
piglia la glüna per üna vaschia scuflada.

Cha'l marz parderscha quai ch'el vögliä —
nu crajer als malcrettaivels!
Il merl ais schmütschà a l'inviern,
taidla ch'el chanta.

Schlechte Aussichten für Trinker

NOSCHAS VISTAS

Mailinterra illa terra,
tratschuola d'tschiguollas sbaluonzia,
mo sül Beaujolais haja dat tampeista
e la Burgogna ais suot la braïna.

Daspö cha'ls piviers sun rivats
e's plachan in rotschas,
schi clomi a meis amis:
s'paderschai cha l'on gnarà süt!

A mincha uffant sia poppa,
avaina a sfrach per l'asen testard,
a nus reistan craida e crappa
per ün gö da tschêl ed iffiern . . .
ed ün gust d'aschaid sülla leua.

Organischer Fehler

DEFET ORGANIC

Ais quai da la membrana?
Daspö ün pêr dis,
mi'udida nun ais plü quella.
Cur cha'l pesch sbiattaiva vi da l'amp
n'haja dudi seis sbrai d'anguoscha.
Lura n'haja s-charpà mia patenta
e vendü percha e trinchetta.

Strohblumen zum Abschied

FLUORS D'STROM PER DIR ADIEU

Tü hast fat giò l'umbrella da faira
ed est ida cullas chavognas;
tia vusch
chi vaiva lönch banni la stad,
nu dà plü tröv.

Sur romma nüda,
sco cha l'inviern cumonda,
cratschlan mövgias e cratschadels
intant cha tü liast quaida
fluors d'strom aint illa serra.

Scha la not vain plü bod di per di,
che vantüra am resta amo,
co l'essenza da puolvra plachada
sülla flur cha tü'm dettast?

Poesias da T. S. Eliot

PRELUDIS

I

La saira d'inviern crouda illas giassas
e cucca tras ils fiers da la füergiada.
Id ais las ses.
Ils urs dal di fümülaint as stüdan.
E uossa tacha üna plövgiada
tocs d'föglia suos-cha vi da noss peis.
La daracha clocca
cunter ils üschous e'ls quadrels dal chamin,
e là dasper la chantunada
zapligna e füma ün pover broc.
Lura s'impizzan planet las glüms.

II

La daman aintra in nos immaint
cun üna savuretta da biera veglia.
Sün via sternan rasgüm splattà
d'chalchogns be merda chi festinan
vers l'albiereg bunurezzas.
Da pêr cun tschellas mascaradas
cha l'ura abratscha
at persögnast da tuot ils mans
trond sü tendas dubiusas
in milli dmuras.

III

Tü vaivast strat davent il linzöl da let
e d'eirast in rain e spettaivast,
cupidond e vagliond cha la not palainta
las milli figüras dascusas
chi faivan part da ti'orma trembluossa,
chi briclaivan vi dal tschêl sura.
Mo cur cha'l muond revgniva
e la glüm ramplignaiva sü per las persianas
ed il viers dals paslers aint il standschen,
lura vettast üna visiun da la via
cha la via incleget be cun stainta.
Intant, tschantada a travers sün teis let,
srollaivast tas papigliuottas,
o splattaivast cun mans suos-chs
cunter tas melnas plantas d'pè.

IV

Si'orma tendüda in sriblas vi dal tschêl
chi's voul stüder davo ün chasamaint
trapluna cun pè rafichuoss
vers las quatter, las tschinch e las ses;
E dainta quadra stoppa püppas,
gazettas da saira ed ögliadas
plainas da tschertas tschertezzas,
la cuntgnentscha d'üna via s-charbunada,
impaziainta da circundar il muond.
Eu sun comoss da fanzögnas
chi branclan quellas imagnas;
La sapchüda dad üna quaidezza,
dad üna sufrentsch'infinida.
Fa giò ta bocca culs mans, e ria;
ils plets sigliuottan sco duonnas veglias
chi tscherchan patütsch per las muschnas intuorn.

ALS INDIANS MORTS IN AFRICA

La sort d'ün hom, quai ais seis cumün,
seis föclêr, e quai cha sa duonn'al cuschina;
da sezzar giò davant porta, la saira,
e verer seis abiadis e'ls abiadis dal vaschin
a giovar tanter pêr sün via puolvrusa.

Sgür, schabain chalchè, ha'l bleras istorgias
da raquintar a l'ura cur chi's baderla,
(l'ura choda o frais-cha tuot tenor la stagiun),
dad homens esters chi vegnan battüts in ester pajais,
fulasters ün a l'oter.

La sort d'ün hom, quai nun ais seis destin.
Mincha cuntrada ais patria per ün
ed exil per ün oter. Ingio cha l'hom valurusamaing moura,
daperüna cun seis destin, quel sögl ais seis.
Cha seis cumün and s'algorda!

Quai nun eira vossa terra, lagiò, ni nossa,
mo ün cumün da Midlands
ed ün dals Tschinsch-Flüms
pon avair las istessas algordanzas.
Cha quels chi tuornan in patria
quintan da vus la medemma nouva:
d'ün'acziun per ün cumœn perpöst, d'ün fat
chi nu sarà main früttaivel, eir scha tü ed eu
nu savain fin pro'l güdizi dals morts
che chi'd ais il früt da l'acziun.

Poesia da G. S. Fraser

PARTENZA

Nu'm dumandar ingio chi'd ais la rōsa,
ouramai as stüda la stà.
L'inviern as fa pro, suspettus,
cun sia gravur cluditscha.
La belma ed ils peschins van a fuond;
las plövgias nu dan plü vita al spehn,
e las ragischs grischas as branclan
ingio cha'ls giavüschs sun morts.
E lura, saduolla e choda
sco saida d'üna duonna, crouda
la naiv. Dal chodin d'üna chasa
am cloma üna vusch amada,
mo eu nu tuornarà.

Poesia da Alfonso Gatto

Alba

ALBA VENEZIANA

Da l'ota s-chala d'üna chasa sbocca
la matta chi svöd'oura sa sadella,
sflatschond la schleppa da l'aua süll'aua.
E la s-chürdüna cuorra cullas talpas
vi pro'l chanal abandunà ingio
chi va e tuorna il clom d'ün gondolier.

La baselgia in Campo Santi Angioli
s'gramüscha illas uras d'ün cumün,
s'inclina cotschna sur la prüma naiv.
La barcha sieua cun ün tschübel cuort
la not e spizz'apaina la laguna.
Ün plover glüminus. I chatscha di.

Poesia da Flurin Darms

Unviern dils pervesiders

INVIERN DALS PAVLADERS

Uoss'aise la naiv e uossa passivas.
Fastizis sül alb passan vi e nan.
Sper la stalla müstailas sfarfattas e vivas
van mütschind tras ils mürs cun lur majer pan.

Ils pavladers süls ots chi ardan chürom
e stan sülla sguaita spettond la vuolp.
E l'ais-cha pro'l bügl vi dal fil d'arom,
ed ün gnif chi fladuna, aint il s-chür — ün cuolp . . .

Argient in sairas e nots sbrinzliaint
da fom e fradaglia e da parsieug.
Uei, giuvna giuvnetta cul sang bugliaint,
guarda pro da las zepras e fa teis roug.

Sonet da Louize Labé,
Lionnoize, nada 1522

SONET

O bels ögls brüns, o sguards astraviats,
o chods suspürs, o larmas tant curridas,
o nairas nots per nöglia tralanguidas,
o dis glüschaints per nöglia retuornats:

O trist cumplondscher, o giavüschs varsiats,
o temp sguazzà, o painas inudidas,
o milli morts in milli raitis cusidas,
o aspers mals incunter mai drizzats.

O rier, frunt, chavels, bratscha e chommas:
o lüt da plont, gïa, archet e vusch:
tantas fuschellas per arder üna femna!

Pro tai m'almainta ch'our da tantas flommas,
chi van palpond meis cour uschè dastrusch,
gnanc'üna sbrinzla d'fö sün tai nu's semna.

Poesia da Léon-Paul Fargue

QUADERS OGETS

Quaders ogets pendan vi dal tschêl sura.
Il vegl schluppet dorma düritsch
vi dal mür cler.
Sta quietin! Tuot ais sco plü bod. Taidla!
Il fö dal chamin fa seis groflöz
prüvâ ed ha ün'odur brüna
e trista ed ün'ala blaua da fulia glüschainta,
casü clocca ün vent vegl per el aint.
El porta sül frunt retrats dad anim crüj
e cuppinas da lotaria cun monchs surdorats.
Ils plats dan ün pa davant giò sün curuna,
ingio cha cullanas da frütta roudlan e dan savur buna
illa sumbriva.
Eu derv ün scrignöl cun aint nuschs vödâs,
ün curtè cun vainch lamas da vivaintas sorts
e guaffens narraishs.
Qua savura da vöd e da paiver e da lontananza,
ün zich da baselgia, da meil e da guottas
e da martuoiri.
Ün lom ventin fa cha las veispras
battan cunter la fnestra blaua e mus-chunan . . .
Duos giattuns passan be muosch,
sco sch'inchün scuttess.
In lur ögliada vaglia üna lungurella d'or.

Poesia da Jacques Prévert

CHANZUN DA LAS LINDORNAS
CHI VAN A FUNARAL

A funaral d'üna föglia morta
duos lindornettas van.
I han lur chasinas nairas,
sindals da led vi da las cornas
'schè vana aint pel s-chür
üna bella saira d'utuon.
Odès, infin chi rivan
ais bel e prümavaira.
Las föglias chi d'eiran mortas
sun tuottas resüstadas
e las duos lindornettas
as saintan minchunadas.
Mo guarda qua'l sulai
l'sulai chi tillas disch
Ö fat, ö fat il bain
il bain da sezzet giò.
Pigliai üna bierina
scha'l cour as dà bun prô,
o pigliai fors'amo
quel auto per Müstair
el parta vers las set
ün viadi chi's sto vair
Mo rafüdai cul dögl
quai's dia eu'l sulai
quai sgrada l'alb da l'ögl
e fa gnir trid pelvair
las gnollas da vaschels

che trist e sul parair
Trat aint vossas culuors
culuors da bainplaschair
Tuot quai chi vita sa far
bes-chas, plantas, utschels
as metta lur'a chantar
la chanzun sainza fin da la stà
e tuot la glied fa impringias,
chi ria e baiv'ün per ün
id ais üna saira bellezzas
üna bella saira da gün.
E nossas duos lindornas
tuornan a chasa planet,
i tuornan be commoziun
i tuornan plain dalet.
Davo dozà'l cundun
dan uondas ün paet
mo bun chi d'eira sün tschêl
la glüna chi vagliet.

Poesias da Henri Michaux

Lazare, tu dors?

LAZARUS, DORMAST TÛ?

Guerra da nerva
da terra
da rang
da razza
da ruina
da fier
da lacais
da cocardas
da vent
da vent
da vent
da passivas d'ajer, da mar, da fotschs
da cunfins, da misiergias chi's maisdan
chi'ns maisdan
suot il tuorn, suot il spredschi
suot her, suot la toccaria da la statua sfomantada
suot ils immens transparents da veto
praschuners aint illa grascha
suot daman culla rain sfrachada suot daman
suot daman
intant millis e millis d'els
cuorran cunter la mort
sainza pudair sbragir
milliuns e milliuns
il termometer dscheglia sco üna chomma
mo üna üerlida dadotezzas
e milliuns e milliuns chatschats dal nord al süd
cuorran cunter la mort

Lazarus dormast tü? o di?

I mouran, Lazarus

i mouran

sainza linzous

sainza Marta ni Maria

e'l bler gnanca lur cadaver.

Sco ch'ün bluord ria dirvind ün'austra,

eu sbrai

eu sbrai

eu sbrai varsià vers tai

scha tü hast imprais ünsachè,

schi dà tröv a la fin

dà tröv, Lazarus!

Ma vie

MIA VITA

Tü pigliast e vast sainza mai, ma vita.

Tü roudlast,

ed eu spet amo da far ün pass.

Tü portast utrò la battaglia.

Uschè am schmungiast tü.

Eu nu't sun mâ gnü davo.

Eu nu vez cler in tias spüertas.

Quel zich ch'eu less mâ nu'm portast.

E pervi da quel manguel sun eu

tant arsià.

Pervi da quel zich chi manca, cha tü

mâ nu'm portast.

Poesia da Paul Eluard

Jaune résigné

GELG RASEGNA

Ta chavlüra d'orandschas aint il vöd dal muond
aint il vöd da las vaidrinas greivas da silenzi
e sumbriva ingio cha meis mans nüds
van tscherchond minchün da teis reflless.

La fuorma da teis cour ais be fanzögna,
e ti'amur sumaglia a meis giavüschi
chi'd ais i a perder.

O suspürs d'ambra, sömmis, o ögliadas.
Mo tü nun est adüna statta qua pro mai.
Mia memüergia ais amo s-chürantada
da t'avair visa a gnir
e partir. Il temp ha sia verva sco l'amur.

Poesias da Charles Ferdinand Ramuz

Chaleur

CHALUR

La sumbriva dal tigl fa il gir dal curtin.
Il chüern da bügl batta il tambur.

Ûn utschè svoula giò dal pairer, il mür
arda, dal tet cotschen e brün
s'alvainta ün füm da laina d'pin
sü vers il tschêl tant blau ch'el para s-chür.

E nan dals ers nu's doda gnanc'ün cloc;
ningün nun ais per peis our'in stradun,
sulettas las giallinas, a maschun,
cluotschan per main da che lur «coc, coc».

Lura nügli'oter, be ün bös-ch chi's sgoba
illa spessüra verda da sia romma,
cun sa sumbriva da la vart,
sco suot il squitsch da gravaditscha paisa,
e tschel là via co cha'l s'lascha ir,
dond davant giò sco ün indurmanzà
chi svacha ils cunduns sün maisa.

Chanson

CHANZUN

Viver, quai ais ün pa
sco cur chi's sota:
i s'ha dalet da cumanzar,
ün cornet, ün clarinet,
i s'ha dalet da rafüdar,
cha la posauna ais our d'flà —
puchà chi glivra uschè bod;
il cheu va intuorn ed i fa not.